
Natya Shastra Chapter 37

नाट्यशास्त्रं अध्यायः 37

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 37

File name : natya37.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : hareshbakshi at hotmail.com

Proofread by : hareshbakshi at hotmail.com

Latest update : february 20, 2003

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅಧ್ಯಾಯಃ 37

.. ಶ್ರೀರಸ್ತು ..

ಭರತಮುನಿಪ್ರಣೀತಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ

ಅಥ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ .

ಕಸ್ಯಚಿತ್ತ್ವ ಥ ಕಾಲಸ್ಯ ನಹುಷೋ ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ .

ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ ದೇವರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ನಯಬುದ್ಧಿಪರಾಕ್ರಮಃ .. 1 ..

ಪ್ರಶಶಾಸ ತದಾ ರಾಜ್ಯಂ ದೇವೈರ್ವ್ಯುಷ್ಟಿಮವಾಪ್ನುವನ್ .

ಗಾಂಧರ್ವಂ ಚೈವ ನಾಟ್ಯಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಿಂತಾಮುಪಾಗಮತ್ .. 2 ..

ಸ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ಕಥಮೇಷ ಗೃಹೇ ಮಮ .

ನಾಟ್ಯಪ್ರಯೋಗೋ ಹಿ ಭವೇದಿತಿ ಸಾದರ ಏವ ಸನ್ .. 3 ..

ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥಂ ಪ್ರೋಕ್ತವಾಂಸ್ತು ಸುರಾನ್ ನೃಪಃ .

ಅಪ್ಸರೋಭಿರಿದಂ ಸಾರ್ಥಂ ನಾಟ್ಯಂ ಭವತು ಮೇ ಗೃಹೇ .. 4 ..

ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ತತೋ ದೇವೈರ್ಬೃಹಸ್ಪತಿಪುರೋಗಮೈಃ .

ದಿವ್ಯಾಂಗನಾನಾಂ ನೈವೇಹ ಮಾನುಷೈಃ ಸಹ ಸಂಗತಿಃ .. 5 ..

ಹಿತಂ ಪಥ್ಯಂ ಚ ವಕ್ತವ್ಯೋ ಭವಾನ್ ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥಿವೋ ಹಿ ಯತ್ .

ಆಚಾರ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ಗಚ್ಛಂತು ಗತ್ವಾ ಕುರ್ವಂತು ತೇ ಪ್ರಿಯಂ .. 6 ..

ಪ್ರೋಕ್ತವಾಂಸ್ತು ತತೋ ಮಾಂ ತು ನೃಪತಿಃ ಸ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ .

ಇದಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ ನಾಟ್ಯಮುರ್ವ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ .. 7 ..

ಪೂರ್ವಮಾಚಾರ್ಯಕಂ ಚೈವ ಭವತಾಽಭಿಹಿತಂ ಶ್ರುತಂ .

ವ್ಯಕ್ತಭಾವಾತ್ತಿದಂ ಲಬ್ಧಂ ತ್ವತ್ಸಕಾಶಾದ್ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ .. 8 ..

ಪಿತಾಮಹಗೃಹೇಽಸ್ಮಾಕಂ ತದಂತಃಪುರೇ ಜನೇ .

ಪಿತಾಮಹಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತ ಮುರ್ವಶ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರವರ್ತಿತಂ .. 9 ..

ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಣಾಶಶೋಕೇನ ಉನ್ಮಾದೋಪರತೇ ನೃಪೇ .

ವಿಪನ್ನೇಽಂತಃಪುರಜನೇ ಪುನರ್ನಾಶಮುಪಾಗತಂ .. 10 ..

ಪ್ರಕಾಶಮೇತದಿಚ್ಛಾಮೋ ಭೂಯಸ್ತತ್ ಸಂಪ್ರಯೋಜಿತಂ .

ತಿಥಿಯಜ್ಜಕ್ರಿಯಾಸ್ವೇತದ್ ಯಥಾ ಸ್ಯಾನ್ ಮಂಗಲೈಃ ಶುಭೈಃ .. 11 ..

ತಸ್ಮಿನ್ ಮಮ ಗೃಹೇ ಬದ್ಧಂ ನಾನಾಪ್ರಕೃತಿಸಂಶ್ರಯಂ .

ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಲಲಿತವಿನ್ಯಾಸೈರ್ಯತೋ ನಃ ಪ್ರಥಯಿಷ್ಯತಿ .. 12 ..
 ತಥಾಸ್ತ್ವಿತಿ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ನಹುಷಃ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ತದಾ .
 ಸುತಾಶ್ಚಾಹೂಯ ಸಂಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸಾಮಪೂರ್ವಂ ಸುರೈಃ ಸಹ .. 13 ..
 ಅಯಂ ಹಿ ನಹುಷೋ ರಾಜಾ ಯಾಚತೇ ನಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ .
 ಗಮ್ಯತಾಂ ಸಹಿತ್ಯೈರ್ಭೂಮಿಂ ಪ್ರಯೋಕ್ತುಂ ನಾಟ್ಯಮೇವ ಚ .. 14 ..
 ಕರಿಷ್ಯಮಶ್ಚ ಶಾಪಾಂತಮಸ್ಮಿನ್ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಯೋಜಿತೇ .
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ನೃಪಾಣಾಂ ಚ ಭವಿಷ್ಯಥ ನ ಕುತ್ಸಿತಾಃ .. 15 ..
 ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಯುಜ್ಯಂತಾಂ ಪ್ರಯೋಗಾನ್ ವಸುಧಾತಲೇ .
 ನ ಶಕ್ಯಂ ಚಾನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ ವಚನಂ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ಹಿ .. 16 ..
 ಅಸ್ಮಾಕಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಹುಷಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ .
 ಆತ್ಮೋಪದೇಶಸಿದ್ಧಂ ಹಿ ನಾಟ್ಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ .. 17 ..
 ಶೇಷಮುತ್ತರತಂತ್ರೇಣ ಕೋಹಲಸ್ತು ಕರಿಷ್ಯತಿ .
 ಪ್ರಯೋಗಃ ಕಾರಿಕಾಶ್ಚೈವ ನಿರುಕ್ತಾನಿ ತಥೈವ ಚ .. 18 ..
 ಅಪ್ಪರೋಭಿರಿದಂ ಸಾರ್ಥಂ ಕ್ರೀಡನೀಯಕಹೇತುಕಂ .
 ಅಧಿಷ್ಠಿತಂ ಮಯಾ ಸ್ವರ್ಗೇ ಸ್ವಾತಿನಾ ನಾರದೇನ ಚ .. 19 ..
 ತತಶ್ಚ ವಸುಧಾಂ ಗತ್ವಾ ನಹುಷಸ್ಯ ಗೃಹೇ ದ್ವಿಜಾಃ .
 ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪ್ರಯೋಗಂ ಬಹುಧಾ ಬದ್ಧವಂತೋ ಯಥಾಕ್ರಮಂ .. 20 ..
 ಅತ್ರೋಪಭೋಗತಸ್ತೇ ತು ಮಾನುಷೀಷು ಮಾಮಾತ್ಮಜಾಃ .
 ಬದ್ಧವಂತೋಽಧಿಕಸ್ತೇಹಂ ತಾಸು ತದ್ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ .. 21 ..
 ಪುತ್ರಾನುತ್ತಾದ್ಯ ವಧ್ವಾ ಚ ಪ್ರಯೋಗಂ ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ .
 ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮನುಜ್ಞಾತಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪುನಃ ಸುತಾಃ .. 22 ..
 ಏವಮುವೀತಲೇ ನಾಟ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಸಮವತಾರಿತಂ .
 ಭರತಾನಾಂ ಚ ವಂಶೋಽಯಂ ಭವಿಷ್ಯಂ ಚ ಪ್ರವರ್ತಿತಃ .. 23 ..
 ಕೋಹಲಾದಿಭಿರೇವಂ ತು ವತ್ಸಶಾಂಡಿಲ್ಯಧೂರ್ತಿತೈಃ .
 ಮತ್ಯಥರ್ಮಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತೈಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಾಲಮವಸ್ಥಿತೈಃ .. 24 ..
 ಏತಚ್ಛಾತ್ರಂ ಪ್ರಣೀತಂ ಹಿ ನಾರಾಣಾಂ ಬುದ್ಧಿವರ್ಧನಂ .
 ತೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯೋಪೇತಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರನಿದರ್ಶನಂ .
 ಮಂಗಲ್ಯಂ ಲಲಿತಂ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವದನೋದ್ಧವಂ .. 25 ..
 ಯ ಇದಂ ಶ್ರುಣುಯಾನ್ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಚೇದಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ .
 ಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರಯೋಗಂ ಯಶ್ಚೈವಮಥವಾಽಧೀತವಾನ್ ನರಃ .. 26 ..
 ಯಾ ಗತಿರ್ವೇದವಿದುಷಾಂ ಯಾ ಗತಿಯ್ಜ್ಞಕಾರಿಣಾಂ .

ಯಾ ಗತಿದರ್ಶನಶೀಲಾನಾಂ ತಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಧಿ ಸಃ .. 27 ..
ದಾನಧರ್ಮೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ತು ಮಹತ್ ಫಲಂ .
ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಪ್ರದಾನಂ ಹಿ ಸರ್ವದಾನೇಷು ಶಸ್ತ್ರತೇ .. 28 ..
ನ ತಥಾ ಗಂಧಮಾಲ್ಯೇನ ದೇವಾಸ್ತುಷ್ಯಂತಿ ಪೂಜಿತಾಃ .
ಯಥಾ ನಾಟ್ಯಪ್ರಯೋಗಸ್ಥೈರ್ನಿರ್ವೃತ್ತಂ ತುಷ್ಯಂತಿ ಮಂಗಲೈಃ .. 29 ..
ಗಾಂಧರ್ವಂ ಚೇಹ ನಾಟ್ಯಂ ಚ ಯಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಪರಿಪಾಲಯೇತ್ .
ಸ ಈಶ್ವರಗಣೇಶಾನಾಂ ಲಭತೇ ಸದ್ಗತಿಂ ಪರಾಂ .. 30 ..
ಏವಂ ನಾಟ್ಯಪ್ರಯೋಗೇ ಬಹುವಿಧಿವಿಹಿತಂ ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಣೀತಂ .
ನೋಕ್ತಂ ಯಚ್ಚಾತ್ರ ಲೋಕಾದನುಕೃತಿಕರಣಾತ್ .
ಸಂವಿಭಾವ್ಯಂ ತು ತಜ್ಜಿಜ್ಞಾಃ ..
ಕಿಂ ಚಾನ್ಯತ್ ಸಂಪ್ರಪೂರ್ಣಾ ಭವತು ವಸುಮತಿ ನಷ್ಟದುರ್ಭಿಕ್ಷರೋಗಾ .
ಶಾಂತಿಗೋರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಭವತು ನರಪತಿಃ ಪಾತು ಪೃಥ್ವೀಂ ಸಮಗ್ರಾಂ .. 31 ..
ಇತಿ ಭರತೀಯೇ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇ ಗುಹ್ಯತತ್ತ್ವ ಕಥನಾಧ್ಯಾಯಃ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ .. 37..
.. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ..

Encoded by Haresh BakShi hareshbakShi@hotmail.com

Natya Shastra Chapter 37

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

